

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(профектор з науково-педагогічної роботи)

М.В. Афанасьєв
 М.В. Афанасьєв

СВІТОВА ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

Отенко І.П.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 23.08.2019 р.

Розробник:

Пархоменко Наталія Олександрівна, к.е.н., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Поглиблення міжнародної господарської співпраці дозволяє використовувати світовий досвід щодо здійснення регіональних перетворень. Це обумовлює зростання ролі міжнародних економічних відносин та їх вивчення в контексті розвитку вітчизняної економіки.

Вивчення дисципліни “Світова економіка та міжнародні економічні відносини” спрямоване на засвоєння тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин та розвитку світового господарства країн світу; формування практичних навичок щодо аналізу подій у сучасних міжнародних економічних відносинах.

Дисципліна спрямована на формування у студентів загальних основ з аналізу закономірностей та особливостей розвитку МЄВ, отримання необхідних знань з питань діяльності провідних країн у ЗЕД, особливостей міжнародних відносин.

Мета навчальної дисципліни: Мета вивчення дисципліни “Світова економіка та міжнародні економічні відносини” полягає у формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин (МЄВ) для фундаментальної та спеціальної освіти та для практичної діяльності за фахом.

Курс	3	
Семестр	5	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	практичні	32
	лабораторні	-
Самостійна робота	86	
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Основи економіки	Міжнародні організації
Регіональна та національна безпека	Міжнародна інформація
Демографія та економічна політика	Світова політика та міжнародні відносини
Міжнародне право	Міжнародні культурні відносини
Країнознавство	Міжнародні фінанси

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Основні професійні компетентності, які формуються в результаті вивчення дисципліни “Світова економіка та міжнародні економічні відносини”:

Компетентності	Результати навчання
засвоїти економічну сутність поняття «світова економіка»; форм міжнародних економічних відносин;	знати особливостей та тенденцій сучасного розвитку світової економіки;
здатність до аналітичної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин;	вміти проводити дослідження міжнародного характеру та масштабу;
визначати форми та напрями розвитку	вміти класифікувати країни світу;

міжнародної спеціалізації та кооперування виробництва;	
за результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні міжнародній державній економічній політиці;	бути обізнаним до правового, політичного, економічного, соціального та культурного різноманіття народів;
використовувати основні положення законодавства України з регулювання міжнародних економічних відносин;	надавати характеристику середовищу розвитку міжнародних економічних відносин;
використовувати основні положення міжнародних конвенцій, угод тощо, до яких приєдналась Україна щодо розвитку міжнародних економічних відносин;	застосовувати методи оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків розвитку міжнародних економічних відносин;
враховувати специфіку запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки; організувати міжнародні розрахунки та визначати напрями міжнародних валютно фінансових відносин;	визначати ціну відповідно до зовнішньоекономічних контрактів;
організувати роботу підприємства суб'єкта міжнародного бізнесу України з митницею; створювати та організувати функціонування спільних підприємств;	розраховувати показники ефективності зовнішньої торгівлі;
визначати перспективи міжнародного науково технічного співробітництва;	критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми світової економіки на інноваційній основі;
аналізувати світові інтеграційні процеси;	визначати тенденції розвитку світового ринку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного співробітництва

Тема 1. Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства.

Предмет вивчення курсу «МЕВ», його місце серед інших економічних дисциплін; структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

МЕВ як економічна категорія. Суттєвість МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.

Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.

Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ.

Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР). Три центри економічного розвитку.

Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЄВ. Провідне значення промислово розвинутих країн.

Проблема ліквідації економічної відсталості і неоколоніальної залежності країн, що розвиваються, особливості їх МЄВ. Реалізація Нового Міжнародного економічного порядку (НМЕП). Проблеми інтеграції у світове господарство країн з перехідною економікою, зміни у розвитку їх МЄВ.

Тема 3. Міжнародний поділ праці.

Сутність та фактори міжнародного поділу праці. Види міжнародного поділу праці. Форми і напрямки розвитку міжнародної спеціалізації і кооперування виробництва.

Основні тенденції міжнародного поділу праці. Проблеми участі України в міжнародному поділі праці.

Тема 4. Середовище розвитку МЄВ.

Поняття середовища МЄВ, його структура і особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЄВ.

Економічне середовище формування МЄВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори МЄВ.

Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики і економіки в МЄВ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЄВ.

Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЄВ. Інфраструктура сучасних МЄВ. Роль транспорту і інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЄВ.

Тема 5. Міжнародні торговельні відносини.

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі МТ – визначальна форма МЄВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Зміни в товарній структурі МТ.

Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації в Європі EAN International. Асоціація «EAN-Україна».

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі промислово розвинутих країн.

Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД).

Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.

Кон'юнктура товарних ринків – сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми прояву.

Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція,

організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля.

Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій. ГАТТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Значення торгових договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати.

Передумови і особливості участі України в МТ.

Тема 6. Міжнародна торгівля послугами.

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.

Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та «ноу-хау». Види ліцензійних угод. Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі.

Значення і обсяги міжнародної торгівлі ліцензіями. Особливості підготовки, оформлення і реалізації ліцензійних угод, головні країни-експортери ліцензій. Внутрішньофірмова ліцензійна торгівля.

Міжнародний лізинг, його види. Лізинг за терміном оренди. Особливості рентінгу. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу. Міжнародні інжинірингові та консультаційні послуги.

Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму. Страхові послуги.

Франчайзинг в системі міжнародних послуг.

Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію. Україна на міжнародному ринку послуг.

Тема 7. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Інтернаціональна вартість і світова ціна, її ознаки.

Ціноутворюючі фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків.

Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» і його економічний зміст.

Тема 8. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво.

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. «Інвестиційний клімат».

Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталів.

Основні потоки міжнародного капіталообміну. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК на його переміщення.

Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Співробітництво на компенсаційній основі.

ТНК – головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суттєвість і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього

коопераційного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови і особливості розвитку спільного підприємства. Організаційно-правові і економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ в різних країнах.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Змістовий модуль 2. Рух факторів виробництва у світовій економіці. Міжнародна економічна інтеграція та глобалізація

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів.

Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу умів». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕВ. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС.

Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Сумісні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів.

Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Сумісні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану.

Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.

Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми. Проблеми НТС в діалозі «Схід-Захід». Перспективи включення науково-технічного потенціалу України у міжнародні науково-технічні зв'язки.

Тема 11. Світова валютна система і валютні відносини.

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Поняття валюти і її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют.

Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС.

Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура.

Баланс міжнародної заборгованості, її види. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 12. Міжнародні розрахунки.

Сутність, способи та умови здійснення міжнародних розрахунків. Роль банків та їх кореспондентських рахунків в організації та проведенні міжнародних платежів. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності, способи їх усунення. Особливості використання в міжнародній сфері основних форм розрахунків.

Недокументарні форми розрахунків: авансовий платіж, банківський переказ, оплата після відвантаження, платіж на відкритий рахунок, платежі за чеками, пластиковими картками та векселями.

Документарні форми розрахунків: міжнародні розрахунки за допомогою акредитиву, міжнародні розрахунки за допомогою інкасо.

Тема 13. Міжнародний рух капіталу.

Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'ютеризації.

Сутність та особливості розвитку євrorинку. Євровалюта. Фактори розвитку євrorинку та його сектори.

Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Валютна і інституціональна структура СРПК. Система СБІФТ.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 14. Міжнародні інтеграційні процеси.

МЕІ – закономірність розвитку СГ і МЕВ. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні риси. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЕВ. Головні учасники і організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань.

Світові інтеграційні процеси і Україна. Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинутих країн.

Об'єктивні передумови, політичні і економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери.

Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Європейська валютна система. Інституціональна структура: і політико-правові механізми ЄС. Політика ЄС відносно третіх країн та їх угруповань. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна і ЄС.

Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС – ЄАВТ.

Північноамериканська економічна інтеграція. Формування північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Особливості економічних відносин з країнами АТР.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Роль МЕІ у здійсненні НМЕП.

Особливості економічної інтеграції країн Латинської Америки. Розвиток регіональних і субрегіональних інтеграційних угруповань. Латиноамериканська асоціація Інтеграції (ЛААІ). Андська група і Амазонський пакт. Центральнопівнічноамериканський спільний ринок (ЦАСР). Співробітництво Карибського басейну (КАРІКОМ). Латиноамериканська економічна система (ЛАЕС). Спільний ринок країн Південного конусу (МЕРКОСУР). Проблеми і перспективи створення системи колективних економічних дій у Латинській Америці.

Проблеми розвитку регіонального економічного співробітництва в Африці.

Основні економічні угруповання країн Африки. Економічне співробітництво західно-африканських держав (ЕКОВАС).

Митний і економічний союз Центральної Африки (ЮДЕАК), його трансформація у економічний і валютний союз Центральної Африки (ЕВСЦА). Спільний ринок країн Магрибу. Спільний ринок Східної і Південної Африки (КОМЕСА). Співробітництво розвитку Півдня Африки (САДК). Проблеми формування Африканського економічного співробітництва. (АфЕС).

Особливості розвитку економічної інтеграції в країнах Азії. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Асоціація регіонального співробітництва Південної Азії (СААРК). Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС). Рада співробітництва арабських держав Перської Затоки (РСАДПЗ).

Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах у нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Східноєвропейське співробітництво і вільна торгівля (СЕВТ).

Вишеградська група. Центральноєвропейська асоціація вільної торгівлі (ЦЕФТА). «Карпатський єврорегіон». Чорноморське економічне співтовариство. Економічний союз країн СНД. Центральноазіатське економічне співробітництво (ЦАЕС). Євразійське економічне співробітництво (ЄврАзЕС). Співтовариство Росія-Білорусь.

Україна і інтеграційні угруповання країн.

Тема 15. Глобальні проблеми міжнародних економічних відносин.

Глобальні і регіональні проблеми сучасності і загальні проблеми МЄВ. Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЄВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва.

Нові горизонти європейського співробітництва.

Країни «третього світу» у системі МЄВ. Суперечності НМЕП та його еволюція. Загострення діалогу «Північ-Південь».

Ісламський фактор розвитку МЄВ. Проблеми інтеграції нових незалежних держав (ННД) у світові міжнародні зв'язки. Фактори посилення економічної взаємозалежності країн, спільність конкретних економічних інтересів.

Проблеми зовнішньої заборгованості в МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості.

Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЄВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК. Проблеми розвитку міжсистемних та внутрішньосистемних діалогів.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі тестування та письмової контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час лекційних занять проводиться за критеріями: розуміння та засвоєння теорій міжнародної торгівлі; вміння використовувати матеріал навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою з дисципліни літературою.

Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за критеріями: вміння вирішувати виробничі ситуації з міжнародних економічних відносин, розв'язання задач та проведення розрахунків щодо міжнародних розрахунків, встановлення експортних цін, аналізу міжнародної торгівлі; логіка, структура та стиль викладу матеріалу при виконанні завдань щодо підбору та визначення ефективності міжнародної економічної діяльності; вміння обґрунтовувати свою позицію щодо перспектив міжнародних економічних відносин на різноманітних ринках; вміння здійснювати узагальнення інформації щодо вибору напрямів міжнародного науково-технічного співробітництва; здатність робити висновки щодо регулювання міжнародних міграційних процесів; арифметична правильність виконання розрахункового завдання щодо визначення міжнародного торговельного балансу; здатність проводити критичну та незалежну оцінку проблемних питань з регулювання міжнародних торговельних відносин.

Оцінювання знань студента під час виконання самостійної роботи проводиться за такими критеріями: вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння розвитку економіки в країнах світу, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи. Отже, критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: вміння систематизувати знання та робити обґрунтовані висновки щодо розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій (два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями
(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Практичні заняття	Захист завдання до самостійної роботи	Письмова контрольна робота	Тестування	Іспит	Усього
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного співробітництва.	Тема 1. Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства.	1 тиждень	1	2				3
	Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЄВ.	2 тиждень	1	2				3
	Тема 3. Міжнародний поділ праці.	3 тиждень	1	2				3
	Тема 4. Середовище розвитку МЄВ.	4 тиждень	1	2				3
	Тема 5. Міжнародні торговельні відносини.	5 тиждень	1	2				3
	Тема 6. Міжнародна торгівля послугами.	6 тиждень	1	2				3
	Тема 7. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.	7 тиждень	1	2				3
	Тема 8. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво.	8 тиждень	1	2	2			5
Змістовий модуль 2. Рух факторів виробництва у світовій економіці.	Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.	9 тиждень	1	2		4		7
	Тема 10. Міжнародні науково-технічні зв'язки.	10 тиждень	1	2				3
	Тема 11. Світова валютна система і валютні відносини.	11 тиждень	1	2				3
	Тема 12. Міжнародні розрахунки.	12 тиждень	1	2				3
	Тема 13. Міжнародний рух капіталу.	13 тиждень	1	2				3
	Тема 14. Міжнародні інтеграційні процеси.	14-15 тиждень	1	4	2			7
	Тема 15. Глобальні проблеми міжнародних економічних відносин.	15 тиждень	1	2		4		7
Іспит							40	40
Усього		16	32	4	4	4	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: Підручник / Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. - К.: Кондор, 2005. - 266 с.
2. Дахно І. І. Міжнародна економіка: Навч. посіб. - 2-ге вид., випр. і допов. - К.: МАУП, 2006. - 248 с.
3. Козик В. В., Панкова Л. Я., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. — 6-те вид., стер. — К.: Знання, 2006. - 406 с.
4. Міжнародна економіка: Підручник / А. П. Румянцев, Г. Н. Климко, В. В. Рокоча та ін.; За ред. А. П. Румянцева. - К.: Знання-Пресс, 2003. - 447 с.
5. Світовий бізнес: Навч. посіб. / Ред. Ф. Ф. Бутинець. - Житомир: Рута, 2004. - 498 с.

Додаткова

6. Авдокушин Е. Ф. Международные экономические отношения. - М.: Юристъ, 1999. - 368 с.
7. Багрова І. В., Гетьман О. О., Власик В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб./За ред. І. В. Багрової. - К.: ЦНЛ, 2004. -384 с.
8. Багиев Г. Л. Международный маркетинг/ Г. Л. Багиев, Н. К. Моисеева, С. В. Никифорова. - СПб.: Питер, 2001. - 512 с.
9. Герчикова И. Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности. - М.: Консалтбанкир, 2009. - 624 с.
10. Голуб Н. В. Україна та міжнародні організації: Інформ.-довід. вид. / Н. В. Голуб, П. А. Клімкін. — К.: Кондор, 2003. — 212 с.
11. Міжнародні організації: Навч. посіб. / Ред. Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, З. Кутайн та ін. — К.: ЦУЛ, 2007. - 440 с.
12. Мочерний С. В. Світове господарство в умовах глобалізації: Монографія / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, С. В. Фомішин. - К.: Ніка-Центр, 2006. - 200 с.
13. Одягайло Б. М. Міжнародна економіка: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 397 с.
14. Шпак В. Міжнародна торгівля: Практикум / В. Шпак, А. Кондори-Ромео. - К.: МАУП, 2007. - 384 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

15. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
16. Офіційний сайт Міністерства Закордонних справ України. Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua>
17. Офіційний сайт ООН. Режим доступу: <http://www.un.org/ru/index.html>
18. Офіційний сайт Євросоюзу. Режим доступу: <http://europa.eu/>
19. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна “Управління персоналом міжнародної компанії” - Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/index.php?categoryid=177>